

**„POWIATOWY PROGRAM
DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB
NIEPEŁNOSPRAWNYCH
W POWIECIE GŁUBCZYCKIM
NA LATA 2017 – 2022”**

Głubczyce 2017

Spis treści:

1.WPROWADZENIE.....	3
2. NIEPEŁNOSPRAWNI – RYS DEMOGRAFICZNY.....	5
3. ZAŁOŻENIA PROGRAMU.....	7
4. DIAGNOZA ŚRODOWISKA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE GLUBCZYCKIM.....	8
5. CEL STRATEGICZNY PROGRAMU.....	9
6. CELE SZCZEGÓŁOWE.....	10
6.1. Ułatwienie osobom niepełnosprawnym dostępu do najważniejszych obiektów użyteczności publicznej.....	10
6.2 Budzenie świadomości społecznej .Pomoc osobom niepełnosprawnym w poprawie jakości życia, w rozwijaniu świadomości społecznej oraz w rozwiązywaniu występujących problemów.....	12
6.3 Umożliwienie pełnego uczestnictwa osobom niepełnosprawnym w rehabilitacji lecniczej i społecznej.....	13
6.4 Edukacja osób niepełnosprawnych.....	14
6.5. Ułatwienie osobom niepełnosprawnym samodzielnego funkcjonowania w środowisku rodzinnym.....	15
7 . PODSUMOWANIE.....	16

1. WPROWADZENIE

W każdym społeczeństwie istnieje pewien odsetek osób, które z przyczyn dziedzicznych, wad wrodzonych, wypadków lub chorób nie posiadają pełnej sprawności fizycznej lub psychicznej. Osoby takie z reguły określane, jako „osoby niepełnosprawne”, gdzie niepełnosprawność oznacza trwałe lub czasowe obniżenie psychofizycznej sprawności organizmu¹. Zjawisko niepełnosprawności jest ciągle jednym z poważniejszych zjawisk i problemów obecnej rzeczywistości społecznej. W ostatnim dziesięcioleciu obserwuje się wzrost występowania niepełnosprawności głównie za przyczyną narastającego w wielu krajach ubóstwa, głodu, zatruciu środowiska, konfliktów zbrojnych, przemocy, HIV, AIDS oraz uzależnień przede wszystkim narkomania i alkoholizm.

W systemie prawnym pierwsze próby zdefiniowania pojęcia „osoba niepełnosprawna” miały miejsce kilka lat po pojawieniu się samego pojęcia. Po raz pierwszy w prawie polskim sformułowanie „osoba niepełnosprawna” pojawiło się w 1982 roku w Uchwale Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w sprawie inwalidów i osób niepełnosprawnych. Uchwała stanowiła formę apelu skierowanego do „wszystkich obywateli instytucji i organizacji, aby w praktycznej swej działalności przejawiały należyłą troskę o potrzeby tej grupy ludzi i czyniły wszystko, co inwalidom i osobom niepełnosprawnym zapewni pełną integrację ze społeczeństwem” W swojej formie i treści uchwała wykazywała podobieństwa do przyjętej piętnaście lat później Karty Praw Osób Niepełnosprawnych, w przeciwieństwie jednak do Karty nie definiowała kręgu podmiotów, które stanowiły jej adresatów². Pierwsza definicja pojawiła się dopiero w Ustawie z dnia 9 maja 1991 r. o zatrudnianiu i rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych. Pojęcie to wyparło ze słownictwa pojęcie inwalida. Jednakże w związku z tym, że definicja ta nie zadawała wielu środowisk, podjęto prace nad sformułowaniem nowej. Prace te rozpoczęto w 1993 r. w Ministerstwie Pracy i Pomocy Społecznej przy współudziale specjalistów działających w sferze niepełnosprawności. Kolejna definicja pojawiła się w 1996 r. w brzmieniu: "Niepełnosprawną jest osoba, której stan fizyczny lub/i psychiczny trwałe lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia wypełnianie zadań życiowych i ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i społecznymi" ³. Jednakże i ta definicja nie została szerzej wykorzystana i w dalszym ciągu trwały prace nad jej doprecyzowaniem. Kolejny rok, tzn. 1997 przynosi dwie następne definicje, które zostały zapisane w uchwałach Sejmu. Pierwsza z nich znalazła się w Karcie

---

¹ Z. Wasiak, Zadania powiatu w rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, Warszawa 2006, s. 32.

² Tamże, s. 37-38.

³ Tamże, s. 37-38.

Praw Osób Niepełnosprawnych i brzmi: „niepełnosprawne są osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi”⁴. Kolejna definicja zawarta została w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Ustawa definiuje „osoby niepełnosprawne, jako osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności zdolności do wykonywania pracy zawodowej, jeżeli uzyskały odpowiednie orzeczenie”⁵. Definicja ta funkcjonuje do dnia dzisiejszego.

Opracowanie i realizacja Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Powiatu Głubczyckiego na lata 2017-2022 jest wykonaniem postanowień art. 35 a ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011r. Nr 127, poz. 721 z późn.zm.),. Liczba osób niepełnosprawnych w Polsce oraz różnorodność problemów jakie rodzi niepełnosprawność sprawia, że grupa ta powinna zajmować szczególne miejsce w społecznej polityce państwa jak i na szczeblu samorządu. Wdrożona z dniem 1 stycznia 1999 roku reforma ustrojowa przyniosła szereg zmian w zasadach organizacji i działań władz publicznych. Powstały nowe struktury samorządu terytorialnego – powiaty, które przejęły szereg zadań realizowanych wcześniej przez organy administracji rządowej. Samorządy stały się odpowiedzialne za sytuację życiową swoich mieszkańców. Odpowiedzialność ta dotyczy też osób niepełnosprawnych. Zakres kompetencji poszczególnych służb działających na rzecz osób niepełnosprawnych określa ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz.721 z późn. zm.). Według ustawy do zadań powiatu należy m.in.: - opracowanie, zgodnych ze strategią rozwoju województwa, projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:

- rehabilitacji społecznej;
- rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia;
- przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Istotą Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych jest stworzenie na terenie Powiatu Głubczyckiego, lokalnych warunków oraz zagwarantowanie i udzielenie osobom

---

⁴ http://www.niepelnosprawni.pl/ledge/x/997_07.12.2011_r.

⁵ Niepełnosprawność definicja niepełnosprawności <http://centrumir.republika.pl/niepelnosprawnosci.html>, 07.01.2012r.

niepełnosprawnym takiej pomocy, która umożliwi osiągnięcie jak najlepszej życiowej samodzielności i aktywności przy wykorzystaniu tkwiących w nich potencjalnych zdolności i możliwości.

Program wyznacza kierunki rozwoju - oferty wsparcia dla osób niepełnosprawnych, które dostosowane do rzeczywistych potrzeb stanowiąc będą podstawę do sporządzenia konkretnych projektów wcielanych w życie na terenie naszego powiatu. Do skutecznej realizacji zamierzonych celów niezbędna będzie współpraca władz powiatowych, gminnych, organizacji pozarządowych oraz innych instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych mogących wspierać realizację programu merytorycznie i finansowo, z uwzględnieniem problemów, zasobów i specyfiki poszczególnych jednostek.

2. NIEPEŁNOSPRAWNI – RYS DEMOGRAFICZNY

Osoby niepełnosprawne żyją we wszystkich częściach świata i we wszystkich warstwach społecznych, ich liczba na świecie jest bardzo duża i stale wzrasta. Odsetek niepełnosprawnych w Polsce sięga około 14,3% ogólnej populacji ludności – problem ten dotyka więc przeszło 5,5 milionów Polaków. Dodatkowo w naszym kraju stale rośnie liczba osób, które ze względu na pogarszający się stan zdrowia mają trudności w wypełnianiu ról życiowych i społecznych. W ciągu 14 lat liczba niepełnosprawnych wzrosła o 46,1%, co wiąże się przede wszystkim z procesem starzenia się społeczeństwa. Wzrostowi liczby osób niepełnosprawnych sprzyja też postęp cywilizacyjny i techniczny. Zakres i waga tego problemu skłaniają i jednocześnie zobowiązują do działań mających na celu zagwarantowanie każdej osobie niepełnosprawnej prawa do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia. Niepełnosprawność nie jest wyłącznie osobistą tragedią dotkniętego nią człowieka. Jest ona wpisana w życie tak samo jak choroba czy starość. Społeczeństwo musi uświadomić sobie i zrozumieć niepełnosprawnych, którzy żyją wśród nas i mają takie same prawa. Szeroko pojęta rehabilitacja osób niepełnosprawnych (zawodowa i społeczna) nie może dokonywać się bez udziału osób w pełni sprawnych. Funkcjonowanie tej grupy osób zależy w dużej mierze od nich samych, ale też od społeczności, w której przyszło im wzrastać i żyć. Definicja zawarta w Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych mówi, iż : „, niepełnosprawnymi są osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz wypełnianie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi...” Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych określa

niepełnosprawność jako: „trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy”. Karta Praw Osób Niepełnosprawnych podkreśla fundamentalne prawa osób niepełnosprawnych do godnego życia, zakazując przy tym dyskryminacji. Często „inny” w opinii ludzi to „odmienny”, jakże blisko od odmienności do odmienca do pejoratywnych skojarzeń. Należy więc podjąć różne działania w celu podniesienia publicznej świadomości o prawach osób niepełnosprawnych, o pozytywnym wkładzie jaki wnoszą te osoby w życie innych ludzi, a także o problemach z którymi spotykają się z powodu swej niepełnej sprawności. Zebranie szczegółowych danych na temat liczby osób niepełnosprawnych w powiecie jest niemożliwe z uwagi na brak danych z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Biorąc pod uwagę rodzaje niepełnosprawności, możemy wyróżnić:

1. osoby z niepełnosprawnością fizyczną, do których należą:

- osoby z uszkodzeniem narządu ruchu - niepełnosprawnością motoryczną,
- osoby z przewlekłymi chorobami wewnętrznymi,

2. osoby z niepełnosprawnością sensoryczną (uszkodzenie narządów zmysłów), do których

zalicza się:

- osoby niewidome i słabo widzące,
- osoby niesłyszące i słabo słyszające,

3. osoby z niepełnosprawnością psychiczną, wśród których możemy wyróżnić:

- osoby z chorobą psychiczną,
- osoby z niesprawnością intelektualną⁶.

4. osoby z niepełnosprawnością złożoną - osoba dotknięta jest więcej niż jedną niepełnosprawnością.

Opracowany Program wyznacza kierunki, w jakich powinny zmierzać działania na rzecz osób niepełnosprawnych zapewniające im godne i aktywne życie, a także pomoc dostosowaną do rzeczywistych potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności. Działania realizowane w ramach Programu zmierzają do aktywizacji osób niepełnosprawnych w życiu zawodowym, społecznym, kulturalnym, sportowym oraz rekreacji i turystyce; podnoszenia świadomości

---

⁶ Osoba niepełnosprawna, niepełnosprawność, http://www.dlastu.friko.pl/osoba_niepelnosprawna.html#200, 07.11.2011.

osób niepełnosprawnych w zakresie przysługujących im praw, eliminacji zjawiska niechęci czy wrogości do osób niepełnosprawnych, które są przyczyną ich wykluczenia społecznego.

Program jest dokumentem perspektywicznym, rysującym w sposób ogólny kierunki prowadzonej działalności, i tym samym cele muszą odznaczać się stosunkowo dużym stopniem ogólności.

3. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej gwarantuje każdemu obywatelowi naszego Państwa równy dostęp do pracy i udziału w życiu społecznym. Ponadto w 1997 roku Sejm uchwalił Kartę Praw Osób Niepełnosprawnych (M.P. Nr 50, poz.475 z 1997 r.). Jednym z istotniejszych zapisów jest stwierdzenie, że „Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uznaje, że osoby niepełnosprawne, czyli osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi, mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji”⁷. W § 2 Karty jest zapis „Sejm Rzeczypospolitej Polskiej stwierdzając, (...) wzywa Rząd Rzeczypospolitej Polskiej i władze samorządowe do podjęcia działań ukierunkowanych na urzeczywistnienie tych praw”⁸. Biorąc pod uwagę powyższe należy prowadzić politykę wobec osób niepełnosprawnych zmierzającą do poszanowania odmienności, usuwania barier stojących na drodze do realizacji równych szans oraz pełnego uczestnictwa we wszystkich dziedzinach życia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych. Działania, jakie należy podjąć dla poprawy warunków wyrównywania szans osób niepełnosprawnych, przeciw ich wykluczeniu społecznemu oraz uzyskania w tym zakresie wymiernych efektów powinny być realizowane zarówno przez organy i instytucje państwa, jak również, a może przede wszystkim przez samorządy wszystkich szczebli.

W celu zmian negatywnych postaw społecznych, promowania i akceptacji osób niepełnosprawnych samorządy, organizacje pozarządowe muszą przygotować i następnie wdrożyć lokalne plany działań, które powinny zmierzać do osiągnięcia stałych i pozytywnych rezultatów w zakresie poprawy, jakości i warunków życia osób niepełnosprawnych.

Plan polityki powiatu na rzecz osób niepełnosprawnych nakreśla na lata 2017 – 2022 cele, które osobom niepełnosprawnym zapewniają takie same prawa, jak innym obywatelom. Polityka ta jest skierowana głównie na zapobieganie marginalizacji i wykluczenia

---

⁷ <http://www.niepelnosprawni.pl/ledge/x/997> 10.11.2011 r.

⁸ <http://www.niepelnosprawni.pl/ledge/x/997> 10.08.2011 r.

społecznego osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin, rozszerzenie i podwyższenie standardów świadczeń i usług realizowanych przez różne podmioty na rzecz osób niepełnosprawnych, skierowanie wszelkich możliwych działań do osób najbardziej potrzebujących wsparcia, ożywienie społecznej solidarności.

Realizowanie założonych celów będzie odbywać się głównie poprzez pozyskiwanie środków finansowych z budżetu państwa – dotacje, budżetów samorządów, środków unijnych, Państwowego Funduszu Osób Niepełnosprawnych przyznawanych powiatowi wg. algorytmu jak i realizując programy celowe i innych źródeł.

4. DIAGNOZA ŚRODOWISKA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE GŁUBCZYCKIM

Powiat głubczycki leży w południowej części woj. opolskiego, zajmuje powierzchnię 673 km², ludność liczy 46 892 tys. mieszkańców(dane za rok 2015). Utworzony jest z 4 gmin tj. Branice, Baborów, Kietrz i Głubczyce. Według danych Narodowego Spisu Powszechnego Według wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2011 roku liczba osób niepełnosprawnych ogółem wynosiła na koniec marca 2011r. około 4,7 mln (dokładnie 4697,0 tys.). Tym samym liczba osób niepełnosprawnych w Polsce stanowiła 12,2% ludności kraju wobec 14,3% w 2002 r. (blisko 5,5 mln osób niepełnosprawnych w 2002r.). Udział mężczyzn wśród osób niepełnosprawnych wynosił 46,1% wobec 53,9% dla kobiet.

Na terenie powiatu działają 4 ośrodki pomocy społecznej, jeden Dom Pomocy Społecznej w Klisinie z filiami w Bliszczycach, Boboluszkach, Branicach, Dzbańcach, Głubczycach, Radyni i Kietrze Funkcjonują również dzienne ośrodki wsparcia Środowiskowy Dom Samopomocy w Nowych Gołuszowicach, Dom Dziennego Pobytu w Głubczycach. Ponadto w Głubczycach funkcjonuje Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna.

Do instytucji wsparcia działających na rzecz osób niepełnosprawnych na terenie naszego powiatu należy zaliczyć również organizacje pozarządowe. Jest to Koło Polskiego Związku Niewidomych, Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych prowadzące Warsztat Terapii Zajęciowej w Głubczycach oraz Zakład Aktywności Zawodowej w Branicach, Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Franciszkański Ośrodek Pomocy Dzieciom a także Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej ”Jesteśmy Wyjątkowi” i Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Niepełnosprawnych „Tacy Sami”.

5. CEL STRATEGICZNY PROGRAMU

Objęcie i udzielenie potrzebującym osobom pomocy poprzez przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, tworzenie warunków sprzyjających pełnemu uczestnictwu w życiu społecznym i zawodowym osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

Dążenie do poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych stanowi punkt wyjścia do sformułowania niniejszego Programu. W ramach realizacji programu wyodrębniono 5 celów szczegółowych. Każdy z celów szczegółowych został opisany w formie konkretnych działań z opisem oczekiwanych efektów.

Realizacja powyższego celu będzie polegała na tworzeniu warunków zewnętrznych sprzyjających wyrównywaniu szans na wszystkich możliwych płaszczyznach osób niepełnosprawnych. Będą one prowadziły do wzmacniania ich samodzielności, aktywności oraz zwiększenia stopnia samorealizacji.

Adresatami programu są:

Osoby niepełnosprawne, których niepełnosprawność została potwierdzona stosownym orzeczeniem wydanym przez organy orzekające. Analizując system orzekania o niepełnosprawności osób w Polsce można stwierdzić, że jest on zawiły i mało czytelny. Obowiązujące przepisy prawne, w zależności, kiedy się ukazały, używają różnego nazewnictwa do tych samych osób niepełnosprawnych. Istnieją stopnie niepełnosprawności, grupy inwalidzkie, opisowe określenia niepełnosprawności stosowane przez ZUS. Niepełnosprawność była i jest orzekana przez różne instytucje i dla różnych celów⁹.

Aktualnie w Polsce funkcjonują cztery systemy orzecznicze ustalające uprawnienia do świadczeń rentowych, działające w ramach:

- Zakładu Ubezpieczeń Społecznych,
- Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego,
- Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji,
- Ministerstwa Obrony Narodowej.

oraz piąty system – system orzekania o niepełnosprawności dla celów pozarentowych.

Podstawowym zadaniem systemu orzecznictwa o niepełnosprawności jest ustalanie – na podstawie oceny ograniczenia zdolności do samodzielnego funkcjonowania w różnorodnych sferach życia, związanych z aktywnością społeczną i zawodową człowieka – prawa do

---

⁹ <http://www.wson.wroc.pl/?idt=2&idl=21,23.08.2011> r.

korzystania z ulg i uprawnień przysługujących osobom niepełnosprawnym w oparciu o przepisy prawa.

Poniższa tabela przedstawia równoważność zapisów stopni niepełnosprawności w obecnym i byłym systemie orzecznictwa.

Tabela 1. Równoważność zapisów stopni niepełnosprawności w obecnym i byłym systemie orzecznictwa.

Orzeczenie Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności	Orzeczenie lekarza orzecznika ZUS	Orzeczenie Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS)	Orzeczenie Komisji Inwalidztwa i Zatrudnienia (KIZ)
znaczny stopień niepełnosprawności	całkowita niezdolność do pracy oraz samodzielnej egzystencji	osoby o stałej lub długotrwałej niezdolności do pracy, którym przysługuje zasiłek pielęgnacyjny	I grupa inwalidzka
umiarkowany stopień niepełnosprawności	całkowita niezdolność do pracy	brak	II grupa inwalidzka
lekki stopień niepełnosprawności	częściowa niezdolność do pracy lub celowość przekwalifikowania zawodowego	pozostałe osoby o stałej lub długotrwałej niezdolności do pracy	III grupa inwalidzka

Źródło: opracowanie własne

6. CELE SZCZEGÓŁOWE

6.1. Ułatwienie osobom niepełnosprawnym dostępu do najważniejszych obiektów użyteczności publicznej.

Podjęcie wszelkich działań prowadzących do osiągnięcia samodzielności przez osoby niepełnosprawne ułatwi im funkcjonowanie życiowe tak w sferze społecznej, zawodowej jak i osobistej. Dlatego też wszelkie działania powinny być ukierunkowane na kompleksowe dostosowanie obiektów kultury, rekreacji, wszelkich jednostek służby zdrowia, placówek oświatowych, urzędów administracji publicznej jak i samorządowej, placówek

handlowych i usługowych do potrzeb osób niepełnosprawnych. Z drugiej strony należy ciągle uświadamiać lokalną społeczność o potrzebach osób niepełnosprawnych w dostępie do w/w jednostek. Niezbędne jest również dostosowanie komunikacji publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz wyznaczenie odpowiedniej liczby miejsc parkingowych przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych. Na przestrzeni czasu stosunek społeczeństwa do osób niepełnosprawnych ulegał ewolucji i przeszedł od postawy dyskryminacji i wyniszczenia poprzez postawę izolacji i segregacji do propagowanej obecnie postawy integracji, którą to należy propagować i realizować.

Działania:

1. Likwidacja barier w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania oraz dostosowania infrastruktury do ich potrzeb w szczególności w :
  - placówkach edukacyjnych (przedszkolach, przedszkolach specjalnych, szkołach publicznych i niepublicznych spełniających warunki dla szkoły publicznej wszystkich szczebli, szkołach specjalnych – realizujących nauczanie w systemie integracyjnym, bursach, internatach szkolnych, bibliotekach, jeżeli korzystają z nich dzieci niepełnosprawne, poradniach psychologiczno – pedagogicznych),
  - przystąpienie powiatu do Programu „Wyrównywania różnic między regionami III”, którego celem strategicznym jest wyrównanie szans osób niepełnosprawnych, zamieszkujących regiony słabo rozwinięte gospodarczo i społecznie w dostępie do rehabilitacji zawodowej i społecznej,
  - zakładach opieki zdrowotnej,
  - urzędach powiatowych i obiektach użyteczności publicznej,
  - komunikacji i transporcie zbiorowym,
  - placówkach opiekuńczych (domach pomocy społecznej i placówkach wsparcia środowiskowego).
  - egzekwowanie na etapie projektowania i realizacji , dostępności dla osób niepełnosprawnych nowobudowanych i modernizowanych obiektów w powiecie
  - obniżenie krawężników , naprawa chodników oraz dostosowanie przejść dla niepełnosprawnych pieszych i poruszających się na wózkach inwalidzkich, założenie poręczy przy schodach
  - wytyczenie przed budynkiem starostwa , urzędów gmin i innych budynków użyteczności publicznej kolejnych miejsc parkingowych dla niepełnosprawnych interesantów, zgodnie z przepisami Prawo o ruchu drogowym

- likwidacja barier architektonicznych(budowa podjazdów, poszerzanie drzwi wejściowych, przystosowanie pomieszczeń higieniczno-sanitarnych, założenie poręczy
- propagowanie informacji nt. możliwości uzyskania dofinansowania ze środków PFRON do sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych, na likwidację barier w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych
- kształtowanie w społeczeństwie lokalnym właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji osób niepełnosprawnych

Przewidywany efekt:

1. przystosowanie otoczenia do potrzeb osób niepełnosprawnych poprzez udostępnienie budynków , ciągów pieszych umożliwiających osobom niepełnosprawnym samodzielne poruszanie się,
- 2.stworzenie osobom niepełnosprawnym warunków do samodzielnego życia w środowisku,
- 3.ułatwienie osobom niepełnosprawnym korzystanie z dóbr kultury,
4. umożliwienie osobom niepełnosprawnym wyjścia z izolacji społecznej

Cel 6.2 Budzenie świadomości społecznej .Pomoc osobom niepełnosprawnym w poprawie jakości życia, w rozwijaniu świadomości społecznej oraz w rozwiązywaniu występujących problemów.

Uczestnictwo w życiu publicznym, społecznym, kulturalnym, artystycznym, sportowym oraz rekreacji i turystyce w dużej mierze decyduje o jakości życia i rozwoju ludzi niepełnosprawnych oraz ich integracji z otaczającym środowiskiem. Aktywna działalność i sukcesy odnoszone przez osoby niepełnosprawne przełamują bariery i likwidują społeczny ostracyzm przyczyniając się do budowy otwartego, tolerancyjnego społeczeństwa.

Działania:

1. Organizowanie imprez sportowo-rekreacyjnych.
2. Promowanie informacji o możliwości dofinansowania ze środków PFRON sportu, kultury, turystyki i rekreacji dla osób niepełnosprawnych.
3. Aktywizacja środowiska lokalnego na rzecz pomocy osobom niepełnosprawnym, w tym aktywnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym na równych prawach z innymi.

4. Udzielanie pomocy osobom niepełnosprawnym w oparciu o działalność Punktu Interwencji Kryzysowej.

5. Wczesna interwencja i podjęcie działań w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym związanym z nagłym pojawieniem się niepełnosprawności.

6. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w celu rozeznania potrzeb osób niepełnosprawnych w ich środowisku.

Przewidywany efekt:

- integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym,
- wyrównanie szans w zakresie możliwości spędzania wolnego czasu, m.in. zapewnienie dostępu do obiektów kulturalnych, sportowych i wypoczynkowych,
- umiejętność samodzielnego życia i egzekwowania swoich praw,
- podniesienie jakości usług świadczonych na rzecz osób niepełnosprawnych,
- umiejętność radzenia sobie z ograniczeniami spowodowanymi niepełnosprawnością,
- podniesienie poziomu świadomości społecznej osób niepełnosprawnych i ich rodzin,
- wytworzenie poczucia własnej wartości,
- zmniejszenie poczucia bezradności,
- zapobieganie patologiom wśród osób niepełnosprawnych i ich rodzin,
- zapobieganie sytuacjom kryzysowym związanym z nagłym powstaniem niepełnosprawności.

6.3 Umożliwienie pełnego uczestnictwa osobom niepełnosprawnym w rehabilitacji leczniczej i społecznej.

Profilaktyka i edukacja zdrowotna w zakresie przeciwdziałania niepełnosprawności, skuteczna pomoc medyczna, zapewnienie usług rehabilitacyjnych.

Profilaktyka zdrowotna obejmuje wielorakie działania mające wpływ na poprawę stanu zdrowia. Podejmowanie działań profilaktycznych może być skierowane do osób zdrowych, z grupy ryzyka zachorowalności lub chorych, w tym także niepełnosprawnych. Profilaktyka zdrowotna w zakresie przeciwdziałania zachorowaniom oraz życia z niepełnosprawnością, stanowi istotny czynnik zmierzający do świadomego zapobiegania niepełnosprawności, znacznego ograniczenia przyczyn niepełnosprawności oraz poprawy komfortu życia osób niepełnosprawnych. Niezbędne staje się więc podejmowanie wszystkich możliwych działań zmierzających do poprawy obecnych warunków życia osób niepełnosprawnych oraz

zapobiegania występowania niepełnosprawności będących skutkiem występowania wielu chorób.

Działania:

1. Gromadzenie danych dotyczących przyczyn występowania niepełnosprawności wśród mieszkańców powiatu głubczyckiego.
2. Inicjowanie działań zmierzających do edukacji społeczeństwa powiatu w zakresie propagowania zdrowego stylu życia.
3. Wspieranie kampanii informacyjnych dotyczących osób niepełnosprawnych .
4. Zwiększanie dostępu do usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych dla osób niepełnosprawnych – zakłady pielęgnacyjno – opiekuńcze, zakłady leczniczo – opiekuńcze, domy pomocy społecznej.

Przewidywany efekt:

- zwiększenie świadomości społecznej i wiedzy dotyczącej niepełnosprawności;
- zintegrowanie działań w zakresie profilaktyki zdrowotnej, w tym również w kontekście występowania niepełnosprawności.

6.4 Edukacja osób niepełnosprawnych.

Wyrównywanie szans edukacyjnych osób niepełnosprawnych na wszystkich poziomach edukacji. Edukacja dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, ich właściwe wychowanie i przygotowanie do życia jest pierwszym i niezwykle ważnym ogniwem w procesie rehabilitacji społecznej i zawodowej. Niepełnosprawnym dzieciom i młodzieży należy umożliwić osiągnięcie jak najwyższego poziomu własnego rozwoju, dlatego należy stworzyć warunki do w miarę samodzielnego uczęszczania do ogólnie dostępnych przedszkoli, szkół podstawowych, ponadpodstawowych i wyższych. Wykształcenie pozwoli osobom niepełnosprawnym osiągnąć jak największą samodzielność ekonomiczną oraz przyczyni się do ich rozwoju społecznego. Ważnym elementem edukacji dzieci i młodzieży jest również podnoszenie kwalifikacji i doskonalenie umiejętności osób pracujących zawodowo z osobami niepełnosprawnymi. Wszystkie osoby niepełnosprawne niezależnie od charakteru i stopnia niepełnosprawności mają prawo do bezpłatnej oświaty i kształcenia zgodnego z ich preferencjami i możliwościami. Zgodnie ze współczesnymi tendencjami w pedagogice rozwój dziecka przebiega najlepiej w środowisku rówieśniczym. Proces dydaktyczny – wychowawczy przebiegający w środowisku rówieśników pełnosprawnych maksymalnie przygotowuje uczniów dotkniętych niepełnosprawnością do życia w społeczeństwie.

Działania:

1. Wspieranie niepełnosprawnej młodzieży i osób dorosłych w podejmowaniu edukacji na poziomach wyższych, celem poprawy sytuacji na rynku pracy – doradztwo, udostępnianie informacji

2. Realizacja programu „Aktywny Samorząd”

Program Aktywny Samorząd jest ważnym krokiem w kierunku wydajniejszego modelu polityki społecznej wobec osób niepełnosprawnych. Działania przewidziane w programie uzupełniają plany ujęte w niniejszym programie działań na rzecz osób niepełnosprawnych. Umożliwiają one samorządom bowiem aktywniejsze włączenie się w działania na rzecz osób niepełnosprawnych.

Przewidywane efekty:

- integracja niepełnosprawnych dzieci i młodzieży z pełnosprawnymi uczniami,
- rozwinięcie zainteresowań i uzdolnień dzieci i młodzieży niepełnosprawnej,
- zwiększenie poczucia własnej wartości niepełnosprawnych dzieci i młodzieży,
- eliminacja lub ograniczenie skutków niepełnosprawności u dzieci,
- zwiększenie solidarności i poczucia tolerancji niepełnosprawnych dzieci z rówieśnikami przez wspólne uczestnictwo w imprezach kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych,
- przygotowanie niepełnosprawnych dzieci i młodzieży do samodzielnego życia w społeczeństwie,
- zwiększenie szans edukacyjnych niepełnosprawnej młodzieży i osób dorosłych na wyższych poziomach edukacyjnych.

6.5. Ułatwienie osobom niepełnosprawnym samodzielnego funkcjonowania w środowisku rodzinnym.

Niepełnosprawność lub choroba dezorganizuje nie tylko relacje wewnątrzrodzinne, ale wpływa także na stosunki, jakie rodzina utrzymuje z najbliższym otoczeniem bez względu na jej przynależność społeczno – zawodową czy miejsce zamieszkania. Wobec powyższego osoby niepełnosprawne oraz ich opiekunowie powinni mieć możliwość skorzystania z efektywnego systemu wsparcia. Wszystkim osobom, które tego wymagają zapewnić należy pomoc terapeutyczną w miarę możliwości rozszerzoną na wszystkich członków rodziny osoby niepełnosprawnej.

Zadania:

1. Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa prawnego, socjalnego, psychologicznego dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin.
2. Prowadzenie rehabilitacji społecznej i zawodowej.
3. Organizowanie imprez integrujących osoby niepełnosprawne ze społeczeństwem.
4. Promowanie twórczości osób niepełnosprawnych.

Przewidywany efekt

Zwiększenie możliwości samodzielnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych poprzez:

1. zniwelowanie stereotypów i uprzedzeń społecznych wobec osób niepełnosprawnych;
2. uwrażliwienie społeczeństwa na problemy osób niepełnosprawnych;
3. walkę z dyskryminacją.

7 PODSUMOWANIE

Osoby niepełnosprawne są beneficjentami wszystkich praw, które przysługują osobom pełnosprawnym. Rzeczywiste zagwarantowanie praw człowieka wymaga opracowania mechanizmów wyrównywania szans osobom niepełnosprawnym i stworzenia im warunków do korzystania z pełni praw przysługujących wszystkim obywatelom. Kształtowanie przestrzeni architektonicznej dostępnej dla osób niepełnosprawnych, umożliwienie porozumiewania się z innymi ludźmi, dostęp do informacji oraz wyposażenie tej grupy osób w odpowiedni sprzęt techniczny są to zadania konieczne i powinny być realizowane w najpełniejszy sposób. Tylko wówczas nastąpi pełna integracja osób niepełnosprawnych ze społecznością lokalną oraz całym społeczeństwem. Program wyznacza kierunki działania lokalnej polityki na rzecz osób niepełnosprawnych. Określa działania różnych instytucji i organizacji wspierających osoby niepełnosprawne i ich rodziny. Zadania realizowane w ramach poszczególnych celów operacyjnych wpłyną na wyrównanie szans osób niepełnosprawnych, które umożliwią im funkcjonowanie w społeczności lokalnej oraz ograniczą zjawisko wykluczenia społecznego. Do skutecznej realizacji zamierzonych celów niezbędna jest współpraca władz powiatowych, gminnych, organizacji pozarządowych oraz instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych, mogących wspierać realizację Programu merytorycznie i finansowo. O końcowym sukcesie i osiągnięciu poprawy warunków życia osób niepełnosprawnych zadecyduje w dużej mierze charakter współpracy

pomiędzy wszystkimi podmiotami zaangażowanymi lub odpowiedzialnymi za realizację zapisów Programu.

Powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2017 – 2022 jest dokumentem otwartym. Wraz z upływem czasu zmiany potrzeb i możliwości będzie można uaktualnić zgodnie z potrzebami osób niepełnosprawnych.